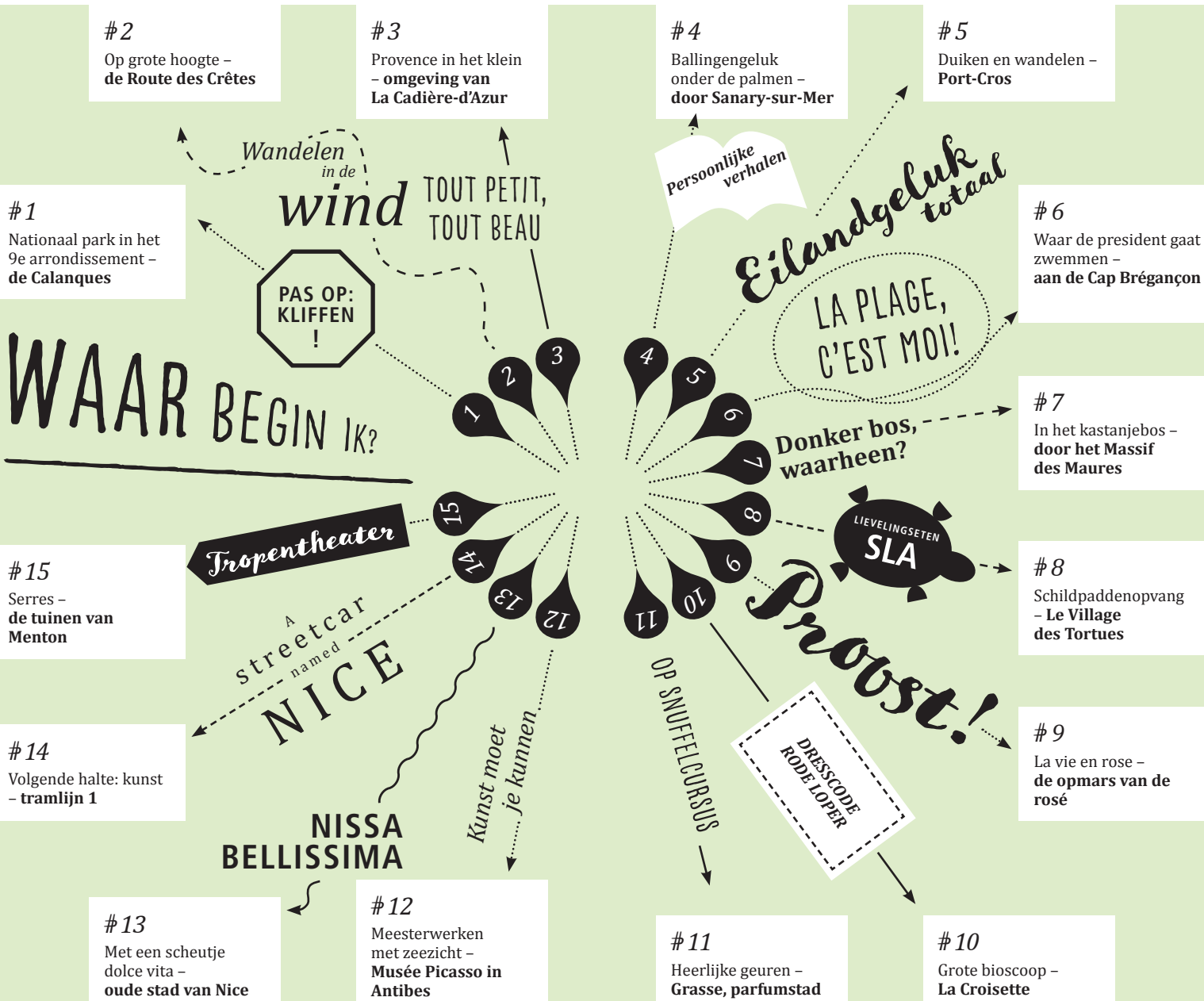

Je kompas van de Côte-d'Azur

15 manieren om je onder te dompelen in de streek

3

Provence in het klein – omgeving van La Cadière-d'Azur

Van het strand in Les Lecques leidt de verwaarloosde D 266 naar een 'Provence in het klein' met amandelbomen en wijngaarden. Wijnhuizen nodigen uit om de fruitig-kruidige Bandol te proeven. Oliemolens bieden hun product aan, vestingdorpen liggen hoog op de rotsen.

Vanuit St-Cyr-sur-Mer, waar een vergulde kopie van het New Yorkse Vrijheidsbeeld het plein siert, rijd je door de zachtgloeiende wijngaarden van de AOC Bandol naar het middeleeuwse **La Cadière-d'Azur** 1. Onderweg moet je echt een stop inlassen bij de **Moulin de St-Côme** 2: de olijfolie van de molen geldt als een van de beste van de Provence. In de boutique vind je Savon de Marseille, nougat, lavendelhoning, anchoïade (ansjovissaus) en pastis!

Het betoverende La Cadière-d'Azur afficheert zichzelf als 'Village de caractère'. Dat geloof je direct. De ligging op een rotskam, de middeleeuwse weermuren, drie stadspoorten, de mooie parochiekerk uit 1508 (met de oudste klok in de Provence), de met een smeedijzeren klokkentoren bekroonde Tour de l'Horloge, bochtige straatjes en enorme bougainvilles bepalen de charme van deze plaats.

Een boek en een racebaan

Le Castellet 3, eveneens 'Village de caractère', heeft het Ste-Baume-massief als imposant decor. Sinds de film *La Femme du Boulanger* (1938) er is opgenomen, is het dorp een mekka voor Marcel Pagnol-fans. Deze schrijver uit de Provence heeft de gelijknamige roman geschreven. De winkels in de witgepleisterde straatjes worden in elk geval goed bezocht.

Motorsportliefhebbers kennen het dorp vanwege de Paul Ricard-racebaan aan de N 8 in de richting van Aubagne. Als daar geen motor- of autoraces worden gehouden, testen autofabrikanten er nieuwe modellen (circuitpaulricard.com).

Twaalf heiligenbeelden

Genoeg met die brullende motoren! Het dorp **Le Beausset** 4 is het beginpunt van een 2,5 km lang pelgrimspad, dat langs twaalf heiligenbeelden naar **Le Beausset-Vieux** omhoog voert (heen en terug 2 uur, 315 m hoogteverschil). Het oude dorp, op 380 m hoogte, dat rond een vestingcomplex is gebouwd en verlaten werd toen de inwoners naar het in de vlakte gelegen Beausset trokken, bestaat uit niet veel meer dan de Chapelle Notre-Dame. Het romaanse kerkje uit de 12e eeuw bevat ex voto's, die met ontroerend naïeve schilderijen herinneren aan de pest van 1720 en de cholera van 1849. Indrukwekkender is het vergulde Notre-Dame-beeld uit de werkplaats van de barokkunstenaar Pierre Puget uit Marseille. Terug naar de kust, naar Bandol – steeds tussen de wijngaarden door – voert de D 599.

M
MARKT

Reiziger, kom je op donderdag naar La Cadière-d'Azur, dan kun je je verheugen op de markt op de Place Jean-Jaurès! In het dorp Le Beausset wordt op vrijdag en zondag markt gehouden.

Met het allermooiste uitzicht: een rosé uit Bandol

W
WIJNEN

In La Cadière d'Azur vind je de beste wijngedieren van de AOC Bandol. In het voornamen **Château de Pibarnon** 1 worden vrijwel uitsluitend wijnen uit Mourvèdre gekelderd (410, chemin de la Croix des Signaux, tel. 04 94 90 12 73, pibarnon.com, verkoop na telefonische afspraak).

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Office de Tourisme de La Cadière-d'Azur: Pl. Charles-de-Gaulle, tel. 04 94 90 12 56, tourisme-lacadierezazur.fr.

Moulin de St-Côme: ma.-za. 9-12, 14.30-19, winter 14-18 uur, zo. alleen 's middags, moulinesaintcome.fr.

Chapelle Notre-Dame: zomer dag. 14.30-19, daarbuiten 14-17 uur, jan. alleen za. en zo., inlichtingen tel. 04 94 98 61 53.

ETEN EN DRINKEN

René Sens 1: La Cadière d'Azur, 16, avenue Gabriel-Péri, tel. 04 94 90 11 43, hotel-berard.com, zo. alleen diner, di. alleen lunch, ma. gesl., €€€. De betere biologische mediterrane keuken vind je in de Hostellerie Bérard. **La Cauquière** 2: Le Beausset, 7, rue Chanoine-Boeuf, tel. 04 94 74 98 15, la-cauquiere.fr, zo. alleen diner, ma. gesl., €€. Heerlijk zijn de ingelegde groenten met verse schapenkaas en het lam met artisjokken. **La Femme du Boulanger** 3: Le Castellet, 3, rue du Portail,

lafemme-du-boulangier.fr, €. Koejkjes, taart, ijs en lavendelsiroop van deze pâtisserie-confiserie zijn top!

Uitneembare kaart: D 7

Eenmaal per jaar, eind april, komt de modewereld bijeen in Hyères. Tijdens het driedaagse **Festival International de Mode et de Photographie** in de Villa Noailles worden jonge talenten voorgesteld of ontdekt. Zo was het festival voor Viktor & Rolf springplank voor een grote carrière, voor het Berlijnse duo C. Neenon de internationale doorbraak, voor de Amerikaan van Koreaanse afkomst Kim Choong-Wilkins een triomf.

Gratis brochure bij het Office de Tourisme!

Het schiereiland Giens verkennen
Fietsers maken vanuit Hyères gebruik van een tussen de **Pesqierszoutmijnen** op het schiereiland Giens en de Golfe de Giens aangelegde weg – aan beide zijden glinstert het water. Met wat geluk zie je flamingo's in de sinds de middeleeuwen in bedrijf zijnde **zoutmijnen**. De snelweg (D 97) brengt je langs de oostflank naar het dorps aandoende **Giens**. Iets verder naar het zuiden verschuilt zich het havenkje van **Niel** tussen de rotsen langs de kust.

Arty

Castel Pierre Lisse

Grandioze villa boven de daken van de stad met zes chambres d'hôtes, gemeubeld in de stijl van moderne kunst. Zwembad en tuin.

1, rue du Château, tel. 04 94 31 11 18, castel.pierrelisse.fr, €€

Designstrand

BOR

Het hotel ligt aan het kilometerslange strand van La Capte, met aan de achterkant een dennenbosje. *Très design*. Er zijn twintig niet al te grote kamers in natuurtinten, van chocoladebruin tot roomwit. Verder geldt: *life is a beach*.

Uit de iPad klinkt een soundtapijt van Daft Punk en Benjamin Biolay.

3, allée Emile Gérard, tel. 04 94 58 02 73, hotel-bor.com, €€-€€€

Familiebedrijf

Domaine de la Presqu'île de Giens

Een tiental vakantiehuisen naast campingplaatsen op een 3 ha groot wijngoed op de punt van het schiereiland Giens, met rondom riet en wijnranken. Verborgenen aan het eind van een particuliere oprit, 5 minuten van het water.

Presqu'île de Giens, tel. 04 94 58 22 13, giens.com, €-€€

Surferscamping

Camping International de la Presqu'île de Giens

Vanwege de nabijheid van het Almanarrestrand (surfersontmoetingsplaats!) is deze camping het middelpunt van een internationale surfersgemeenschap. Verhuurt ook stacaravans en huisjes.

1737, rte. de la Madrague, tel. 04 94 58 90 16, international-giens.com, €

Vive le Sud!

L'Enoteca

Deze bistro in een knusse steeg van de oude binnenstad heeft heerlijke gerechten uit de Provence en Zuidwest-Frankrijk.

3, rue des Porches, tel. 04 94 23 51 56, zo., di.-middag, ma. gesl., €€

Vue de la terrasse

Au Pêché Mignon

Voor eigenaar Nicole Blanc is koken haar passie. Aanraders zijn de blanquette de veau en de gevulde tomaten.

7, place de la République, tel. 04 98 04 32 02, hoogseizoen di.-za.-avond, rest van het jaar di.-do.-middag, zo.-avond, vr.-za., €-€€

Kleurrijk en druk

Markt

Een feest voor de zintuigen is de **markt** op de Place Massillon (dag.).

Voor wie geluk heeft

Marché aux Puces

Zondagochtend aan de Avenue du Levant in La Capte: onder de dennen

worden de kraampjes van de vlooiemarkt opgebouwd. Het grote snuffelen kan beginnen.

Apr.-dec., 7.30-13 uur

Zwemmen en zonnen

Naaktzwemmen kun je op het Plage des Salins ten oosten van Hyères.

Lange zandstranden onder de schaduw van parasoldennen vind je in **Hyères-Plage**. Kleine, door rotsen omzoomde zandbaaien liggen aan de punt van het **schiereiland Giens**. Surfers gaan naar het **Plage d'Almanarre** – met golfgarantie.

Wandelen

Sentier Littoral: een 8 km lang wandelpad voert rond de westpunt van het schiereiland Giens. Beginpunt in La Madrague (gele markering).

Info

Office de Tourisme: Avenue de Belgique, in de ronde zaal van het Park-Hôtel, 83400 Hyères, tel. 04 94 01 84 50, hyeres-tourisme.com.

Trein: station aan de Place de l'Europe, tel. 36 35, sncf-connect.com. Express-treinen naar Toulon, Nice en Marseille.

Bus: busverbindingen door het gehele departement, zou.maregionsud.fr.

Veerboden: vanaf de Îles d'Hyères met TLV-TVM, vanaf la Tour Fondue op de punt van het schiereiland Giens, of vanaf Hyères-Port, tlv-tvm.com.

IN DE OMGEVING

Welk eiland mag het zijn?

Vanaf het schiereiland Giens bij La Tour Fondue lijken de **Îles d'Hyères** (⌚ F-H 7/8) vlakbij. Alle drie de eilanden zijn autovrij (alleen inwoners mogen in auto's rijden) en geven een beeld van hoe de Côte d'Azur was voordat het beton de overhand kreeg. Het **Île de Porquerolles** (⌚ F 8) is met 8 x 2 km het grootste (porquerolles.com). Bijna 20.000 bezoekers, onder wie vooral dagjesmensen, overstromen Porquerolles in het hoogseizoen. Het betoverende

eilanddorp wordt bewaakt door het Fort Ste-Agathe boven de haven. Aan de noordkust rijgen zich goudege stranden aanen en de geaccidenteerde zuidkust is geschikt voor wandelingen. Je kunt in de haven ook een fiets huren en het eiland per tweewieler verkennen – het fietspadennetwerk voert langs stranden, kliffen en bossen. De weelderige vegetatie – inclusief wijngaarden – heeft Porquerolles aan zijn bronnen te danken. Parasoldennen werpen hun schaduw over de paden. Het **Île du Levant** (⌚ H 7) is het kaalste van de drie eilanden en voor bijna 90% militair terrein. Op de resterende 100 ha is het vrijheid blijheid: sinds 1931 is het eiland een nudistenparadijs. In het dorp Héliopolis hebben de *naturistes* hun kolonie, te midden van het groen. Je bereikt het over een 800 m lange weg (iledulevant.de). **Port-Cros** (⌚ G 8) is landschappelijk het fraaiste eiland, een paradijs voor snorkelaars, wandelaars en fietsers – ► blz. 42.

De **Fondation Carmignac** in het westen van Porquerolles toont topwerken van hedendaagse kunstenaars, onder wie Basquiat, Warhol en Lichtenstein – en dat in een sneeuwwit gebouw in een park met uitzicht op de zee. In de villa, het centrum van de Fondation, is het verplicht om op blote voeten te lopen – je rugzak en schoenen moet je achterlaten in de kluisjes tussen de pijnbomen van de oprijlaan. Een aantal werken is van de hand van artists in residence: tussen olijbomen duiken bijvoorbeeld Ugo Rondinone's *Vier jaargetijden* op, vier groteske koppen van aluminium (La Courtade, fondationcarmignac.com, apr.-begin nov. 10-18, juli-aug. tot 19 uur, €15).

11

Heerlijke geuren – Grasse, parfumstad

Alsof we het al niet sinds het succes van Patrick Süskinds 'Het parfum' wisten: Grasse is de hoofdstad van de geuren. Sinds de renaissance worden de hier gekweekte bloemen verwerkt tot geuressences. Afnemers zijn de grote, internationale parfumproducenten. Enkele van hen hebben zich bovendien in Grasse gevestigd. Bij hen kun je een workshop volgen waar je leert je eigen parfum te maken.

Dat vind je alleen in Grasse: het hypermoderne **Musée International de la Parfumerie (MIP)** 5 nodigt uit tot een verkenning van de geschiedenis van het parfum, van het oude Egypte tot nu. Het middelpunt van het 3500 m² grote complex is het barokpaleis Hôtel de Pontevès. Daaraan is een nieuwe galerij gebouwd, die met cortenstaal en felgekleurde Kartell-stoelen een moderne uitstraling heeft.

Surprise, suprise

De rondgang door het museum zit vol verrassingen, zoals een kas met exotische geurende planten of kasten aan de wand waarop een vraagteken prijkt – die moet je zeker openmaken, want de kleine collecties zijn prachtig. Tot de kostbaarste voorwerpen die worden getoond behoort de reisnecessaire van koningin Marie-Antoinette, die onder het motto 'Liberté, égalité, fraternité' wordt geëxposeerd: deze ruimte diende tijdens de revolutie als rechtszaal. De guillotine stond op de binnenplaats, waar nu de *Fontaine des coeurs renversés* tussen de sinaasappelbomen klatert.

Kennismakingscursus

Molinard 6 is waarschijnlijk de oorspronkelijkste van de parfumeurs in Grasse. Het bedrijf werd in 1849 opgericht en bevindt zich al vijf generaties in dezelfde familie. Tijdens de rondleiding hoor je waar de drieduizend *matières premières* (grondstoffen) van de parfumeurs vandaan komen: een kaart toont via een druk op de knop bijvoorbeeld de herkomst van vetiver op Réunion. Echt span-

nend wordt het in de tarinologie-workshop in de naburige **Villa Habanita**, genoemd naar de gelijknamige parfum, die sinds 1925 een groot succes is. In de citroengeel gestucte zaal leer je in 1,5 uur van de drie bestanddelen van elk parfum – de top-, midden- en basisnoot – je eigen geur samen te stellen. Je wordt geholpen door een gediplomeerde parfumeuse. Aan het eind van de cursus krijgt elke deelnemer een diploma, waarop de olfactorische piramide van de geur is vastgelegd. De naam mag je zelf bedenken, en dan heb je al een flesje van je zojuist gecreëerde geurwater in handen. De precieze samenstelling blijft via een nummer bij Molinard toegankelijk. Nabestellen is altijd mogelijk.

Drie parfumeurs moeten het zijn!

Wie Molinard zegt, moet in Grasse ook **Galimard** 7 en **Fragonard** 8 zeggen, om het trio van de grote lokale parfumhuizen vol te maken. Bij Galimard kun je ook een parfumworkshop volgen. Fragonard valt op met zijn abrikooskleurige 'historische fabriek' uit de 18e eeuw, waar je tijdens de bezichtiging opnieuw de geschiedenis van het parfum wordt binnengevoerd.

Niet alleen geschikt voor geurkussentjes: lavendel

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Musée International de la Parfumerie MIP 5: 2, boulevard du Jeu-de-Ballon, museesdegrasse.com, mei-sept. 10-19, okt.-apr. 10-18 uur, €4.

Jardins du MIP 979, chemin des Gourettes, Mouans-Sartoux, mei-aug. dag. 10-19, apr., sept.-nov. tot 17.30 uur, €4 (de helft als je je toegangkaartje van het MIP laat zien).

Molinard 6: 60, boulevard Victor Hugo, molinard.com, sept.-juni ma.-za. 9.30-18.30, zo. tot 18, juli-aug. dag. 9.30-19 uur. Rondleiding door het bedrijfsmuseum. Parfumworkshop en Atelier de Tarinologie (1 uur met eigen parfum €76).

Galimard 7: Studio des Fragrances, 5, route de Pégomas-Rond-Point des 4 Chemins, galimard.com, 2 uur

durende parfumworkshop, €55 p.p. incl. je eigen parfum. Dag. op afspraak 10, 14 en 16 uur.

Fragonard 8: L'usine historique, 20, boulevard Fragonard, fragonard.com, sept.-juni 9-18, juli-aug. 9-19 uur, met verkoop vanaf de fabriek, Atelier de Création €69, online reserveren.

ETEN EN DRINKEN

Le Café des Musées 2: 1, rue Jean-Ossola, tel. 04 92 60 99 00, dag. 's middags, laagseizoen ma.-za., €-€€. Modern café met terras met pergola. Leuk voor een eenvoudige lunch (salades, tartes, inktvis à la plancha enzovoort). Gunstig gelegen voor de belangrijkste bezienswaardigheden.

OVERIGENS

Laat je bloemen graag spreken? Luister dan eens naar de rozen, tuberozen, mimosa, jasmijn, lavendel, roosgeranium, heidebrem en pomerans in de jardin van het MIP. 12 km ten zuidoosten van Grasse bloeien op 3 ha van de museum- en leertuin de grondstoffen voor de parfumerie. De tuinen zijn ook plantentconservatorium van het internationale Parfum-museum en vormen een interactief olfactorisch parcours.